OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO VERICY TRSTENJAK przedstawiona w dniu 28 kwietnia 2010 r.[1]

Spis treści

I — Wprowadzenie ..... I - 9993

II — Ramy prawne ..... I - 9994

A — Dyrektywa 89/106 ..... I - 9994

B — Dyrektywa 89/686 ..... I - 9996

C — Decyzja 93/465 ..... I - 9997

III — Norma europejska EN 795 ..... I - 9997

IV — Stan faktyczny i wniosek o wydanie orzeczenie prejudycjalnego ..... I - 10000

V — Postępowanie przed Trybunałem ..... I - 10002

VI — Stanowiska stron ..... I - 10003

A — Odnośnie do pierwszego pytania prejudycjalnego ..... I - 10003

B — Odnośnie do drugiego pytania prejudycjalnego ..... I - 10004

C — Odnośnie do trzeciego pytania prejudycjalnego ..... I - 10005

D — Odnośnie do czwartego pytania prejudycjalnego ..... I - 10006

E — Odnośnie do piątego pytania prejudycjalnego ..... I - 10006

F — Odnośnie do szóstego pytania prejudycjalnego ..... I - 10007

G — Odnośnie do pytań prejudycjalnych siódmego i ósmego ..... I - 10008

1 — Język oryginału: włoski.

VII — Ocena prawna ..... I - 10009

A — Rozważania ogólne ..... I - 10009

B — Pierwsze pytanie prejudycjalne ..... I - 10010

C — Drugie pytanie prejudycjalne ..... I - 10014

D — Trzecie pytanie prejudycjalne ..... I - 10016

E — Czwarte pytanie prejudycjalne ..... I - 10018

F — Piąte pytanie prejudycjalne ..... I - 10021

G — Szóste pytanie prejudycjalne ..... I - 10021

H — Pytania prejudycjalne siódme i ósme ..... I - 10022

VIII — Wnioski ..... I - 10023

I — Wprowadzenie

1. W niniejszym postępowaniu prejudycjalnym w trybie art. 234 WE [2] Rechtbank 's-Gravenhage (zwany dalej„sądem krajowym") zwraca się do Trybunału z ośmioma pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi wykładni dyrektywy Rady 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych [3] oraz dyrektywy Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do wyposażenia ochrony osobistej [środków ochrony indywidualnej] [4].

2. Zadając pytania prejudycjalne, sąd krajowy wnosi o wyjaśnienie, czy urządzenia kotwiczące chroniące przed upadkiem z wysokości przy pracach na płaskich dachach, w których

2 — Postępowanie prejudycjalne jest obecnie uregulowane w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zgodnie z traktatem lizbońskim zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz.U. C 306, s. 1).

3 — Dz.U. L 40, s. 12, w brzmieniu nadanym przez rozporządzenie (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 września 2003 r. dostosowujące do decyzji Rady 1999/468/WE przepisy odnoszące się do komitetów, które wspomagają Komisję w wykonywaniu jej uprawnień wykonawczych ustanowionych w instrumentach podlegających procedurze określonej w art. 251 traktatu WE (Dz.U. L 284, s. 1).

4 — Dz.U. L 399, s. 18, w brzmieniu nadanym przez rozporządzenie (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 września 2003 r. dostosowujące do decyzji Rady 1999/468/WE przepisy odnoszące się do komitetów, które wspomagają Komisję w wykonywaniu jej uprawnień wykonawczych ustanowionych w instrumentach podlegających procedurze określonej w art. 251 traktatu WE (Dz.U. L 284, s. 1).

skład wchodzą strukturalne punkty kotwiczące trwale połączone z dachem, mogą być objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/106 lub zakresem stosowania dyrektywy 89/686. W związku z tym sąd krajowy pragnie też uzyskać informacje, czy i pod jakimi warunkami na takich urządzeniach kotwiczących można umieścić oznakowanie CE.

II — Ramy prawne

A — *Dyrektywa 89/106*

3. Artykuł 1 dyrektywy 89/106 brzmi:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do wyrobów budowlanych w takim zakresie, w jakim odnoszą się do nich zasadnicze wymogi dotyczące obiektów budowlanych, o których mowa w art. 3 ust. 1.

2. Do celów niniejszej dyrektywy »wyrób budowlany« oznacza każdy wyrób wyprodukowany w celu wbudowania go na stałe w obiekty budowlane obejmujące zarówno budowle naziemne jak i budowle podziemne.

»Wyroby budowlane« zwane [są] dalej »wyrobami«; obiekty budowlane, do których zaliczane są zarówno budowle naziemne jak i budowle podziemne, zwane [są] dalej »obiektami«".

4. Artykuł 2 dyrektywy 89/106 stanowi:

„1. Państwa członkowskie podejmą wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, aby wyroby określone w art. 1 przeznaczone do wykorzystania w obiektach mogły być wprowadzane na rynek tylko wówczas, gdy są użyteczne, to znaczy, że wykazują takie cechy, że obiekty, w których mają być wbudowane, wmontowane, wykorzystane lub instalowane, zakładając, że obiekty te są prawidłowo zaprojektowane i wykonane, mogą spełniać zasadnicze wymogi, określone w art. 3, w tych przypadkach i tam gdzie dla określonych obiektów obowiązują przepisy zawierające takie wymagania.

2. a) W przypadku gdy wyroby podlegają przepisom innych dyrektyw dotyczących innych aspektów, a które także nakładają wymóg umieszczenia oznakowania zgodności CE, określonego w art. 4 ust. 2, oznakowanie to wskazuje, że istnieje domniemanie spełniania przez dane wyroby przepisów zawartych w innych dyrektywach.

[…]".

5. Artykuł 3 dyrektywy 89/106 brzmi:

„1. Zasadnicze wymogi dotyczące obiektów i mogące wpływać na charakterystykę techniczną wyrobu wymienione są w postaci celów w załączniku I. […]

[…]

3. Zasadnicze wymogi są uściślane w dokumentach (dokumentach interpretacyjnych) mających za zadanie ustalać niezbędne powiązania między zasadniczymi wymogami, ustanowionymi w ust. 1, a wnioskami na opracowanie norm oraz wnioskami dla wytycznych dla Europejskich Zatwierdzeń [Aprobat] Technicznych lub służyć do uznawania innych specyfikacji technicznych w rozumieniu art. 4 i 5".

6. Artykuł 4 dyrektywy 89/106 stanowi:

„1. W niniejszej dyrektywie przez »specyfikacje techniczne« rozumie się normy i zatwierdzenia [aprobaty] techniczne.

Do celów niniejszej dyrektywy przez »normy zharmonizowane« rozumie się specyfikacje techniczne przyjęte przez CEN, CENELEC lub obydwie te organizacje na wniosek Komisji, zgodnie z dyrektywą 83/189/EWG na podstawie opinii wydanej przez Komitet, o którym mowa w art. 19, i zgodnie z podpisanymi 13 listopada 1984 r. wytycznymi ogólnymi dotyczącymi współpracy Komisji z tymi dwiema organizacjami.

2. Państwa członkowskie uznają, że wyroby nadają się do wykorzystania, jeżeli umożliwiają one działania, do których zostały przeznaczone, pod warunkiem że są odpowiednio zaprojektowane i wykonane tak, by spełnić wymogi zasadnicze określone w art. 3, w przypadku gdy wyroby te mają oznakowanie CE wskazujące, że spełniają wszystkie przepisy niniejszej dyrektywy, łącznie z procedurami oceny zgodności ustanowionymi w rozdziale V i procedurą ustanowioną w rozdziale III […]".

7. Artykuł 7 dyrektywy 89/106 brzmi:

„1. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości zharmonizowanych norm dla wyrobów, normy te są sporządzane przez europejskie organizacje normalizacyjne na podstawie mandatów wydawanych przez Komisję, zgodnie z procedurą ustanowioną w dyrektywie 83/189/EWG i po konsultacji z Komitetem, określonym w art. 19, zgodnie z podpisanymi dnia 13 listopada 1984 r. ogólnymi kierunkami dotyczącymi współpracy między Komisją a tymi organizacjami.

2. Opracowywane w ten sposób normy powinny być wyrażane, w miarę możliwości, za pomocą właściwości użytkowych wyrobów, uwzględniając dokumenty interpretacyjne.

3. Po ustanowieniu norm przez europejskie organizacje normalizacyjne Komisja opublikuje ich wykaz w serii C *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich*".

B — *Dyrektywa 86/686*

8. Artykuł 1 dyrektywy 89/686 brzmi:

„1. Niniejsza dyrektywa stosowana jest do środków ochrony indywidualnej, zwanych dalej »ŚOI«.

Dyrektywa ta określa warunki regulujące wprowadzenie na rynek [do obrotu] i swobodny przepływ środków ochrony indywidualnej w ramach Wspólnoty oraz podstawowe wymagania bezpieczeństwa, jakie musza spełniać ŚOI celem zapewnienia ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkownikom.

2. Dla celów niniejszej dyrektywy ŚOI oznacza każde urządzenie lub przyrząd przewidziany do noszenia bądź trzymania przez osobę w celu ochrony przed jednym lub wieloma zagrożeniami zdrowia lub bezpieczeństwa.

ŚOI obejmują również:

a) zespół składający się z kilku urządzeń lub przyrządów, które zostały ze sobą nierozerwalnie połączone przez producenta celem ochrony człowieka przed jednym lub wieloma potencjalnymi jednoczesnymi zagrożeniami;

b) urządzenie lub przyrząd połączone rozłącznie lub nierozłącznie z nieochronnym środkiem wyposażenia indywidualnego noszonym lub też trzymanym przez osobę w celu wykonywania określonych czynności;

c) wymienne składniki ŚOI, które są istotne dla ich właściwego funkcjonowania i używane wyłącznie do takich środków;

3. Każdy podzespół wprowadzony na rynek razem ze środkami ochrony indywidualnej służący do połączenia z innymi zewnętrznymi, dodatkowymi urządzeniami jest uznawany za integralną część tego urządzenia, nawet jeżeli ten podzespół nie jest przewidziany do noszenia lub trzymania na stałe przez użytkownika przez cały okres wystawienia na zagrożenia.

[…]".

9. Zgodnie z art. 3 dyrektywy 89/686 ŚOI określone w art. 1 muszą spełniać podstawowe wymagania zdrowia i bezpieczeństwa określone w załączniku II.

10. Zgodnie z art. 4 ust 1 dyrektywy 89/686 państwa członkowskie nie mogą zakazywać, ograniczać ani utrudniać wprowadzania do obrotu ŚOI lub ich części, które spełniają przepisy omawianej dyrektywy i są opatrzone oznakowaniem CE, za pomocą którego wskazuje się na zgodność ze wszystkimi postanowieniami owej dyrektywy, włącznie z procedurą certyfikacji określoną w rozdziale II.

C — Decyzja 93/465

11. Artykuł 1 decyzji Rady 93/465/EWG z dnia 22 lipca 1993 r. dotyczącej modułów stosowanych w różnych fazach procedur oceny zgodności oraz zasad umieszczania i używania oznakowania zgodności CE, które mają być stosowane w dyrektywach harmonizacji technicznej [5] brzmi w sposób następujący:

„1. Procedury oceny zgodności, które mają być stosowane w dyrektywach harmonizacji technicznej odnoszących się do obrotu produktami przemysłowymi, będą wybierane spośród modułów wymienionych w Załączniku i zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszej decyzji oraz w ogólnych wytycznych w Załączniku.

[…]

2. Niniejsza decyzja ustanawia zasady umieszczania oznakowań zgodności CE przewidzianych w prawodawstwie wspólnotowym dotyczącym projektowania, wytwarzania, wprowadzania do obrotu, wprowadzania do eksploatacji lub użytkowania produktów przemysłowych.

[…]".

III — Norma europejska EN 795

12. Norma europejska 795 (zwana dalej „EN 795") została przyjęta dnia 29 marca 1996 r. przez Europejski Komitet Normalizacyjny i została opublikowana dnia 12 lutego 2000 r. przez Komisję w ramach wykonania

5 — Dz.U. L 220, s. 23.

dyrektywy 89/686 jako norma zharmonizowana w rozumieniu tej dyrektywy [6].

13. EN 795 brzmi:

„1. Zakres normy

W niniejszej normie podano wymagania, metody badań, instrukcje użytkowania i znakowanie dotyczące urządzeń kotwiczących przeznaczonych do użycia wyłącznie z indywidualnym sprzętem chroniącym przed upadkiem z wysokości.

Niniejsza norma nie dotyczy haków określonych w EN 517, pomostów określonych w EN 516 ani stałych punktów mocowania stanowiących część bazowej konstrukcji.

[…]

3. Definicje

W niniejszej normie stosuje się niżej podane definicje:

3.1. Urządzenie kotwiczące: Element lub zestaw elementów, lub składników, które są wyposażone w punkt lub punkty kotwiczące.

3.2. Element: Część składnika lub podsystemu. Liny, taśmy, elementy zaczepowe i mocowania oraz liny kotwiczące są przykładami elementów.

[…]

3.4. Punkt kotwiczący: Element, w którym może być dołączony sprzęt ochrony indywidualnej po zainstalowaniu urządzenia kotwiczącego.

3.5. Strukturalny punkt kotwiczący: Element lub elementy umieszczone na stałe na konstrukcji, do których może być zamocowane urządzenie kotwiczące lub sprzęt ochrony indywidualnej.

[…]

6 — Komunikat Komisji z dnia 21 lutego 2000 r. w ramach wdrażania dyrektywy Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do wyposażenia ochrony osobistej [środków ochrony indywidualnej], zmienionej przez dyrektywy 93/68/EWG, 93/95/EWG i 96/58/WE (Dz.U. C 40, s. 7). Ta promulgacja zawierała jednak wprost zastrzeżenie, że nie obejmuje ona wyposażenia klas A (strukturalne punkty kotwiczące), C (urządzenia kotwiczące, w których wykorzystywane są giętkie poziome liny) i D (urządzenia kotwiczące, w których wykorzystywane są poziome szyny kotwiczące); zob pkt 121 niniejszej opinii.

3.13. Klasy	4.3. Szczególne wymagania dotyczące urządzeń kotwiczących
3.13.1. Klasa A	
	4.3.1. Klasa A
3.13.1.1. Klasa A1	
Do klasy A1 zalicza się strukturalne punkty kotwiczące przeznaczone do mocowania na powierzchniach pionowych, poziomych i nachylonych, np. ścianach, kolumnach, nadprożach (patrz rysunek 1).	4.3.1.1. Klasa A1 – badania typu urządzeń kotwiczących przeznaczonych do zamocowania na powierzchniach pionowych, poziomych i nachylonych.
[…]	Badanie statyczne powinno być przeprowadzone według 5.2.1, z zastosowaniem siły 10 kN przyłożonej w kierunku, w którym obciążenie może działać podczas powstrzymywania spadania. Siła powinna być utrzymywana przez 3 min. Urządzenie kotwiczące powinno utrzymać obciążenie.
3.13.1.2. Klasa A2	
Do klasy A2 zalicza się strukturalne punkty kotwiczące przeznaczone do mocowania na pochyłych dachach (patrz rysunek 2).	Badanie odporności na obciążenie dynamiczne powinno być przeprowadzone według 5.3.2. Spadanie obciążnika powinno być powstrzymane.
[…]	[…]

5.2. Procedury badania odporności na obciążenie statyczne.

5.2.1. Urządzenia kotwiczące klasy A1

Urządzenie kotwiczące należy zainstalować, zgodnie z instrukcją montażu, na próbce reprezentującej typ konstrukcji, do której jest ono przewidziane do użytkowania […]

Aparaturę do badań statycznych, według 4.1.1, należy tak zamontować, aby siła badawcza, określona w 4.3.1.1, przyłożona do punktu kotwiczącego działała w kierunku lub kierunkach, w których działa podczas powstrzymywania spadania. Należy obserwować, czy urządzenie kotwiczące utrzymuje obciążenie.

[…]".

IV — Stan faktyczny i wniosek o wydanie orzeczenie prejudycjalnego

14. W postępowaniu przed sądem krajowym spór prowadzą dwaj producenci urządzeń kotwiczących chroniących przed upadkiem z wysokości przy pracach na płaskich dachach. Spór dotyczy w swojej istocie zagadnienia, czy urządzenie kotwiczące producenta będącego przeciwnikiem w sporze jest bezpieczne i czy na urządzeniu każdego z nich można, czy też trzeba umieścić oznakowanie CE.

15. Pierwsza skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, Latchways plc, produkuje urządzenie kotwiczące o nazwie „Mansafe Constant Force Post". Druga skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, EuroSafe Solutions BV, jest niderlandzkim dealerem tego urządzenia kotwiczącego. Pierwsza pozwana w postępowaniu przed sądem krajowym, Kedge Safety Systems BV, jest producentem urządzenia kotwiczącego „Kedge Safety", które jest sprzedawane przez drugą pozwaną w postępowaniu przed sądem krajowym, Consolidated Nederland BV.

16. Istotnym elementem urządzeń kotwiczących będących przedmiotem postępowania jest strukturalny punkt kotwiczący, który musi być zamocowany na dachu. Do tego strukturalnego punktu kotwiczącego można zamocować linkę bezpieczeństwa, która może zostać połączona z uprzężą chroniącą przed upadkiem z wysokości noszoną przez pracownika pracującego na dachu.

17. Pod względem technicznym urządzenie kotwiczące „Mansafe Constant Force Post" charakteryzuje się tym, że strukturalny punkt kotwiczący jest przytwierdzony do dachu śrubami. Natomiast strukturalny punkt kotwiczący „Kedge Safety" jest przyklejony za pomocą rozety do zawierającego bitum pokrycia dachowego. W związku z tym zarówno „Mansafe Constant Force Post", jak i „Kedge Safety" należy zakwalifikować jako urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795.

18. W 2004 r. niemiecki podmiot będący laboratorium badawczym i jednostką certyfikującą oceniał na zlecenie pozwanych w postępowaniu przed sądem krajowym „Kedge Safety" jako urządzenie kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795:1996 pkt 5.2.1 i 5.3.2. Na podstawie tego badania dnia 6 października 2004 r. wydano certyfikat i sprawozdanie z badania, zgodnie z którymi „Kedge Safety" spełnia wymagania normy w zakresie objętym badaniem.

19. W 2005 r. skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym dwukrotnie zleciły zbadanie „Kedge Safety" innemu laboratorium badawczemu. Jednostka ta stwierdziła, że „Kedge Safety" w określonych warunkach klimatycznych wykazuje niewystarczającą wytrzymałość i nie spełnia wymogów EN 795 w tych warunkach.

20. Powołując się na wyniki tychże badań, skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym zażądały od pozwanych w postępowaniu przed sądem krajowym zaniechania sprzedaży „Kedge Safety" z uwagi na niewystarczające bezpieczeństwo oraz wezwania klientów do zwrotu sprzedanych już urządzeń kotwiczących tego typu. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym odmówiły spełnienia tych żądań.

21. W związku ze sporem o bezpieczeństwo „Kedge Safety" skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym wniosły między innymi o stwierdzenie, że „Kedge Safety" może być wprowadzane do obrotu jedynie z oznakowaniem CE. Jako wniosek ewentualny skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym wniosły między innymi o stwierdzenie, że pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym są zobowiązane do zaniechania ogłaszania w jakikolwiek sposób, że „Kedge Safety" spełnia wymagania EN 795.

22. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym wniosły powództwo wzajemne, żądając między innymi stwierdzenia, że skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym bezprawnie umieściły oznakowanie CE na „Mansafe Constant Force Post".

23. W związku z tym sąd krajowy uznał, że powstaje dla niego pytanie, czy będące przedmiotem sporu urządzenia kotwiczące mogą być objęte zakresem obowiązywania dyrektywy 89/106 lub dyrektywy 89/686. Sąd krajowy musi również rozstrzygnąć, czy i pod jakimi warunkami można umieszczać oznakowanie CE na takich urządzeniach kotwiczących.

24. Sąd krajowy ma wątpliwości co do wykładni istotnych dla wydania orzeczenia postanowień dyrektywy 89/106 oraz dyrektywy 89/686, dlatego też przedłożył Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1. Czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu normy europejskiej EN 795 (które powinny pozostawać stale na miejscu) są objęte wyłącznie zakresem stosowania dyrektywy 89/106?

2. W przypadku odpowiedzi przeczącej na pierwsze pytanie: czy te urządzenia kotwiczące – ewentualnie jako część składowa środków ochrony indywidualnej – są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686?

3. W przypadku odpowiedzi przeczącej na pierwsze i drugie pytanie: czy – także w świetle załącznika II do dyrektywy 89/686, a w szczególności pkt 3.1.2.2 tego załącznika – należy dokonać oceny, czy środki ochrony indywidualnej, które są objęte zakresem stosowania tej dyrektywy, same jako takie spełniają wymagania zasadnicze tej dyrektywy, czy też należy również w tym kontekście uwzględnić kwestię, czy urządzenie kotwiczące, z którym zostaje połączone dane wyposażenie ochronne, jest bezpieczne w przewidywalnych warunkach użytkowania w rozumieniu załącznika II?

4. Czy prawo wspólnotowe, a w szczególności decyzja 93/465[7] pozwalają na fakultatywne umieszczenie na urządzeniu kotwiczącym, o którym mowa w pierwszym pytaniu, oznakowania CE jako dowodu jego zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106?

5. W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej w całości lub w części na czwarte pytanie: jaką procedurę lub jakie procedury należy zastosować w celu ustalenia zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106?

6. Czy w odniesieniu do urządzeń kotwiczących, o których mowa w pierwszym pytaniu, należy traktować normę europejską EN 795 jako prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej?

7. W przypadku odpowiedzi twierdzącej na szóste pytanie: czy należy interpretować normę europejską EN 795 w ten sposób, że urządzenie kotwiczące, o którym mowa w pierwszym pytaniu, powinno zostać poddane badaniom (przez jednostkę notyfikowaną) w przewidywalnych warunkach użytkowania (takich jak temperatury zewnętrzne, warunki atmosferyczne, starzenie się samego urządzenia kotwiczącego lub materiałów, przy użyciu których jest ono umocowywane, bądź pokrycia dachowego)?

8. W przypadku odpowiedzi twierdzącej na siódme pytanie: czy badania powinny zostać przeprowadzone zgodnie z ograniczeniami zastosowania (określonymi w instrukcji obsługi)?".

V — Postępowanie przed Trybunałem

25. Postanowienie odsyłające wydane dnia 23 kwietnia 2008 r. wpłynęło do sekretariatu Trybunału dnia 29 kwietnia 2008 r. W procedurze pisemnej skarżące i pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rządy

7 — W postanowieniu o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym określa się ją pomyłkowo jako dyrektywę 93/465.

Królestwa Niderlandów i Królestwa Belgii oraz Komisja złożyły uwagi na piśmie. W rozprawie w dniu 25 lutego 2010 r. wzięli udział przedstawiciele skarżących i pozwanych w postępowaniu przed sądem krajowym oraz przedstawiciele Komisji.

VI — Stanowiska stron

A — *Odnośnie do pierwszego pytania prejudycjalnego*

26. Na pierwsze pytanie prejudycjalne, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 są objęte wyłącznie zakresem stosowania dyrektywy 89/106, pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym udzielają odpowiedzi twierdzącej. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym, Komisja oraz rząd niderlandzki i rząd belgijski udzielają na nie odpowiedzi przeczącej.

27. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym odnoszą się do definicji zawartej w art. 1 ust. 2 dyrektywy 89/106, zgodnie z którą „wyrobem budowlanym" jest każdy wyrób wyprodukowany w celu wbudowania go na stałe w obiekty budowlane, obejmujące zarówno budowle naziemne, jak i budowle podziemne. Jako że sporne urządzenia kotwiczące przeznaczone są do tego, aby je trwale zamocować na dachu, należy je zaliczyć do wyrobów budowlanych, odnośnie do których zastosowanie znajduje dyrektywa 89/106, zgodnie z art. 1 ust. 1 tejże dyrektywy. Zdaniem pozwanych w postępowaniu przed sądem krajowym ich stanowisko potwierdza okoliczność, że Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Komisji Europejskiej już od 2007 r. bada kwestię wydania aprobaty technicznej dla „Kedge Safety" na mocy art. 8 i nast. dyrektywy 89/106 [8].

28. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym są zaś zdania, że urządzenia kotwiczące będące przedmiotem postępowania nie są produkowane, aby je wbudować na stałe – w rozumieniu dyrektywy 89/106 – w obiektach budowlanych. Dyrektywa 89/106 znajduje zastosowanie jedynie do takich wyrobów, które są konieczne do wybudowania obiektu budowlanego, jak np. ściany, sufity, ogrzewanie itp. Sporne urządzenia kotwiczące należy zakwalifikować jako elementy dodatkowe budynku, które zostają zamocowane po wzniesieniu budynku i potem mogą zostać zdemontowane bez jakiegokolwiek naruszania substancji budynku.

8 — W związku z tym pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym załączyły do swoich uwag na piśmie z dnia 11 sierpnia 2008 r. jako załącznik nr 12 pismo Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Komisji Europejskiej z dnia 15 marca 2007 r. Pismo to należy traktować zasadniczo jako potwierdzenie ze strony Komisji, że „Kedge Safety" zostało dopuszczone do procedury aprobaty technicznej zgodnie z art. 9 ust. 2 dyrektywy 89/106.

29. Komisja podkreśla, że dyrektywa 89/106 nie stawia co do zasady żadnych wymagań zasadniczych w odniesieniu do wyrobów budowlanych i dotyczy w pierwszej kolejności bezpieczeństwa obiektów budowlanych. Jako że urządzenia kotwiczące będące przedmiotem postępowania nie mają związku z zawartymi w załączniku I do dyrektywy 89/106 zasadniczymi wymaganiami odnośnie do obiektów budowlanych, wspomniana dyrektywa nie znajduje zasadniczo w stosunku do nich zastosowania.

30. Podczas rozprawy Komisja odniosła się do sprzeczności zachodzącej pomiędzy tym stanowiskiem a podejściem Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Komisji Europejskiej, która od roku 2007 bada kwestię europejskiej aprobaty technicznej dla „Kedge Safety" zgodnie z art. 8 i nast. dyrektywy 89/106. Odnośnie do tej kwestii Komisja oświadczyła na rozprawie, że właściwe jednostki organizacyjne Komisji uzgodniły obecnie jednolite stanowisko, zgodnie z którym urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie podlegają dyrektywie 89/106. Wydanie przez Dyrekcję Generalną ds. Przedsiębiorstw i Przemysłu Komisji Europejskiej zgody na dopuszczenie „Kedge Safety" do procedury badawczej na podstawie art. 9 ust. 2 dyrektywy 89/106 w celu wydania europejskiej aprobaty technicznej należy zatem ocenić jako błąd.

31. Rząd niderlandzki argumentuje, powołując się na określone w załączniku I do dyrektywy 89/106 zasadnicze wymagania dla obiektów budowlanych, że za wyroby budowlane w rozumieniu dyrektywy 89/106 należy uznać jedynie takie wyroby, które w świetle tych wymogów wpływają na przydatność użytkową budynków. W ocenie rządu Niderlandów sporne urządzenia kotwiczące nie mają takiego wpływu.

B — *Odnośnie do drugiego pytania prejudycjalnego*

32. Na drugie pytanie prejudycjalne dotyczące zagadnienia, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 objęte są zakresem stosowania dyrektywy 89/686, skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym oraz rząd belgijski odpowiedziały twierdząco. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd niderlandzki oraz Komisja odpowiedziały na nie przecząco.

33. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym reprezentują co do zasady pogląd, że urządzenia kotwiczące będące przedmiotem sporu należy uznać za systemy umożliwiające połączenie w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy 89/686 i w konsekwencji objęte są one zakresem stosowania tej dyrektywy. Za pomocą tego urządzenia kotwiczącego mogą zostać połączone z konstrukcją stałą w szczególności linki bezpieczeństwa – które należy uznać za środki ochrony indywidualnej (zwane dalej „ŚOI").

34. Także według oceny rządu belgijskiego urządzenia kotwiczące klasy A1 należy

zaliczyć do ŚOI, które są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686. Rząd belgijski podnosi w szczególności, że zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy Rady 89/856/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochronnego [9] każde wyposażenie dodatkowe do ŚOI należy uznać za ŚOI w rozumieniu tej dyrektywy. Jako że urządzenia kotwiczące klasy A1 należy zakwalifikować jako wyposażenie dodatkowe do ŚOI, w drodze analogii należy uznać te urządzenia za ŚOI także w ramach dyrektywy 89/686.

35. Komisja reprezentuje z kolei pogląd, że urządzenia kotwiczące klasy A1 nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686. Odnośnie do spornych urządzeń chroniących przed upadkiem z wysokości należy rozróżniać uprząż zabezpieczającą przed upadkiem, linkę bezpieczeństwa i strukturalny punkt kotwiczący. Uprząż zabezpieczająca przed upadkiem jest ŚOI w rozumieniu art. 1 ust. 2 dyrektywy 89/686, zaś linka bezpieczeństwa jest systemem umożliwiającym połączenie w rozumieniu art. 1 ust. 3 tej dyrektywy. Te dwa elementy są zatem objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686. Strukturalny punkt kotwiczący stanowi urządzenie zewnętrzne w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy 89/686 i nie jest objęty zakresem stosowania tej dyrektywy. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym oraz rząd niderlandzki wyraziły podobną opinię.

C — Odnośnie do trzeciego pytania prejudycjalnego

36. Sąd krajowy zadaje trzecie pytanie prejudycjalne na wypadek, gdyby urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie były objęte zakresem stosowania dyrektyw 89/106 oraz 89/686. W tym kontekście sąd krajowy chce wyjaśnić kwestię, czy podczas oceniania, czy ŚOI objęty zakresem stosowania dyrektywy 89/686, który ma zostać połączony z urządzeniem kotwiczącym klasy A1, spełnia wymogi bezpieczeństwa wskazane w dyrektywie 89/686, musi zostać uwzględnione zagadnienie, czy wskazane urządzenie kotwiczące jest bezpieczne w przewidywalnych warunkach użytkowania w rozumieniu załącznika II do dyrektywy 89/686.

37. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym udzielają odpowiedzi twierdzącej na trzecie pytanie prejudycjalne. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd niderlandzki oraz Komisja udzielają odpowiedzi przeczącej.

38. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym podnoszą, iż punkty kotwiczące w rozumieniu załącznika II pkt 3.1.2.2 do

9 — Dz.U. L 393, s. 18.

dyrektywy 89/686 są tylko wtedy bezpieczne, jeżeli spełniają wymogi EN 795.

39. Według oceny Komisji jest oczywiste, iż bezpieczeństwo ŚOI, który jest przeznaczony do zapobiegania upadkom z wysokości lub ich skutkom, zależy także od bezpieczeństwa punktu kotwiczącego, do którego zamocowana jest za pomocą systemu umożliwiającego połączenie uprząż. Mimo to zasadnicze wymagania w zakresie bezpieczeństwa obowiązują zgodnie z dyrektywą 89/686 jedynie wobec ŚOI, a nie w odniesieniu do urządzeń kotwiczących tego rodzaju, które nie są objęte zakresem stosowania tej dyrektywy. Rząd niderlandzki oraz pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym wyraziły podobną opinię.

D — *Odnośnie do czwartego pytania prejudycjalnego*

40. Za pomocą czwartego pytania prejudycjalnego sąd krajowy pragnie się dowiedzieć, czy na urządzeniach kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795 można umieścić fakultatywnie oznakowanie CE jako dowód jego zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106.

41. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd niderlandzki, rząd belgijski oraz Komisja udzielają na czwarte pytanie prejudycjalne odpowiedzi przeczącej.

42. Wedle oceny Komisji ani dyrektywy 89/106 i 89/686, ani też decyzja 93/465 nie przewidują fakultatywnego używania oznakowania CE. Jako że jej zdaniem urządzenia kotwiczące będące przedmiotem postępowania nie są objęte zakresem stosowania dyrektyw 89/106 i 89/686, nie można na nich umieścić oznakowania CE w celu wykazania ich zgodności z tymi dyrektywami.

43. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym wychodzą również z założenia, że fakultatywne używanie znaku CE jest niedopuszczalne. Jednakże, jako ze urządzenia kotwiczące będące przedmiotem niniejszego postępowania są objęte przedmiotowym zakresem stosowania dyrektywy 89/106, możliwe jest według ich oceny umieszczenie oznakowania CE na mocy tej dyrektywy, jeżeli wydano dla nich europejską aprobatę techniczną zgodnie z rozdziałem III tejże dyrektywy.

E — *Odnośnie do piątego pytania prejudycjalnego*

44. Piąte pytanie prejudycjalne sąd krajowy zadaje na wypadek, gdyby na urządzeniach kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795 można było fakultatywnie umieścić oznakowanie CE na dowód ich zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106. W tym kontekście sąd krajowy pragnie się w szczególności dowiedzieć, jaka procedura lub też

jakie procedury należałoby zastosować w celu ustalenia zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106.

45. Z uwagi na treść odpowiedzi stron postępowania na czwarte pytanie prejudycjalne na piąte pytanie prejudycjalne odpowiedzi udzieliły jedynie pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym. Przy czym powtórzyły one zasadniczo swoje stanowisko, że zgodnie z dyrektywą 89/106 na urządzeniach kotwiczących będących przedmiotem sporu można umieścić oznakowanie CE, jeżeli uzyskały one europejską aprobatę techniczną zgodnie z rozdziałem III tejże dyrektywy.

F — *Odnośnie do szóstego pytania prejudycjalnego*

46. Szóste pytanie prejudycjalne dotyczy kwestii, czy EN 795 w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy A1 należy traktować jako prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału.

47. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym oraz rząd belgijski odpowiadają na to pytanie twierdząco. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd Niderlandów oraz Komisja udzielają zaś odpowiedzi przeczącej.

48. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym podnoszą, że EN 795 została sporządzona na podstawie mandatu udzielonego przez Komisję i w konsekwencji powinna zostać uznana za akt wydany przez Komisję w rozumieniu art. 234 WE, który może podlegać kontroli Trybunału.

49. Rząd belgijski podkreśla, że normy zharmonizowane opracowują podmioty prawa prywatnego na podstawie mandatu Komisji. Ponadto Komisja zgodnie z art. 5 ust. 4 dyrektywy 89/686 ogłasza w Dzienniku Urzędowym odniesienia do tych norm. Jako że dyrektywa w tym sensie odsyła do norm zharmonizowanych, należy je uznać za część prawa wspólnotowego.

50. Zdaniem pozwanych w postępowaniu przed sądem krajowym EN 795 nie stanowi normy zharmonizowanej w odniesieniu do urządzeń kotwiczących będących przedmiotem niniejszego postępowania. Dlatego też w stosunku do tych urządzeń EN 795 nie może zostać uznana za prawo wspólnotowe.

51. Także rząd niderlandzki stoi na stanowisku, że uznanie EN 795 za prawo wspólnotowe odnośnie do urządzeń kotwiczących klasy A1 jest już z tego powodu wykluczone, że wspomniana norma nie jest normą zharmonizowaną w odniesieniu do takich urządzeń kotwiczących.

52. Komisja podkreśla w pierwszej kolejności, że EN 795 została ogłoszona w Dzienniku

Urzędowym jako norma zharmonizowana ze wskazaniem, że publikacja ta nie dotyczy sprzętu klasy A, C i D, i dlatego nie można przyjąć domniemania, że wymieniony sprzęt odpowiada wymaganiom określonym w dyrektywie 89/686 [10]. Dlatego też EN 795 w odniesieniu do wskazanych w niej urządzeń kotwiczących klasy A1 powinna zostać uznana za dobrowolną specyfikację techniczną, która nie posiada szczególnych związków z przepisami prawa wspólnotowego. Pomocniczo Komisja podnosi, że Trybunał rozstrzyga na podstawie art. 234 WE w trybie orzeczenia prejudycjalnego co do ważności i wykładni aktów przyjętych przez instytucje Wspólnoty i EBC. Jako że norma europejska nie może zostać uznana za akt instytucji Wspólnoty w rozumieniu tego postanowienia, Trybunał nie jest właściwy do dokonywania wykładni takich norm.

G — *Odnośnie do pytań prejudycjalnych siódmego i ósmego*

53. Na wypadek gdyby Trybunał uznał się za właściwy do udzielenia wykładni EN 795 w stosunku do urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu tej normy, sąd krajowy wnosi w pytaniach prejudycjalnych siódmym i ósmym o wyjaśnienie kwestii, w jaki sposób powinny zostać przeprowadzone przewidziane w tej normie badania odporności na obciążenia statyczne i dynamiczne tychże urządzeń kotwiczących. Przy czym sąd krajowy w szczególności pyta, czy te badania powinny zostać przeprowadzone w przewidywalnych warunkach użytkowania (siódme pytanie prejudycjalne) i przy uwzględnieniu ograniczeń zastosowania określonych przez producenta (ósme pytanie prejudycjalne).

54. Pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd niderlandzki i Komisja traktują siódme i ósme pytanie prejudycjalne, przy uwzględnieniu zaproponowanej przez nie odpowiedzi na szóste pytanie prejudycjalne, jako bezprzedmiotowe. Na wypadek gdyby jednak Trybunał miał odpowiedzieć na te pytania, pozwane w postępowaniu przed sądem krajowym podnoszą jako stanowisko ewentualne, że na siódme pytanie należałoby udzielić odpowiedzi przeczącej, a na ósme pytanie – twierdzącej.

55. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym oraz rząd belgijski udzielają zarówno na siódme, jak i na ósme pytanie prejudycjalne odpowiedzi twierdzącej. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym podkreślają jednak, że przeprowadzenie badania przy uwzględnieniu ograniczeń zastosowania jest tylko wtedy możliwe, jeżeli zostanie to zaakceptowane przez laboratorium badawcze.

10 — Wyżej wymieniony w przypisie 6 komunikat Komisji z dnia 12 lutego 2000 r.

VII — Ocena prawna

A — *Rozważania ogólne*

56. Dyrektywy 89/106 i 89/686 mają za cel harmonizację przepisów technicznych i norm w dziedzinie wyrobów budowlanych, względnie ŚOI. Należą one do tak zwanych dyrektyw „nowego podejścia", wraz z którymi wprowadzono nową metodę harmonizacji przepisów i norm w obszarze europejskiego prawa dotyczącego wyrobów [11].

57. Celem nowej metody harmonizacji przepisów technicznych było z jednej strony przyjęcie jednolitych przepisów i norm technicznych w drodze pełnej harmonizacji, aby w ten sposób zapewnić swobodny przepływ towarów dla określonych wyrobów. Z drugiej strony chciano uniknąć konieczności stałego dostosowywania środków harmonizujących do postępu technicznego lub też utrudnień we wprowadzaniu do obrotu innowacyjnych rozwiązań technicznych.

11 — Decyzję polityczną w sprawie realizacji nowej metody harmonizacji w zakresie technicznej harmonizacji podjęła Rada w rezolucji z dnia 7 maja 1985 r. dotyczącej nowego podejścia do technicznej harmonizacji i normalizacji (Dz.U. C 136, s. 1).

58. Aby pogodzić ze sobą oba te główne cele, nowe podejście do harmonizacji przepisów technicznych opiera się na następujących zasadach:

1. Prawodawca wspólnotowy określa zasadnicze wymagania, które muszą spełniać wyroby objęte dyrektywami.

2. Komisja zleca prywatnym organizacjom normalizacyjnym opracowanie specyfikacji technicznych, które konkretyzują ogólne wymagania dyrektyw.

3. Komisja publikuje specyfikacje techniczne opracowane przez organizacje normalizacyjne jako normy zharmonizowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

4. Przestrzeganie i stosowanie norm zharmonizowanych przez producentów jest dobrowolne. Nie mają one charakteru obowiązkowego.

5. Domniemywa się w sposób wzruszalny, że produkty, które odpowiadają normom zharmonizowanym, spełniają wymagania zasadnicze odpowiednich dyrektyw.

59. Wymagania zasadnicze dotyczące wyrobów określone w dyrektywach nowego podejścia dotyczą z reguły zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, środowiska oraz konsumentów. W dyrektywie 89/686 wymagania dotyczące wyrobów zawarte są w załączniku II.

60. Dyrektywa 89/106 odbiega od opisanego powyżej „nowego podejścia" w tym zakresie, że nie zawiera ona żadnych bezpośrednich wymagań zasadniczych dotyczących wyrobów budowlanych, a w załączniku I zawiera zasadnicze wymagania, które mają zastosowanie do obiektów budowlanych [12]. Te zasadnicze wymagania oddziaływają w taki sposób na wyroby budowlane, że wyroby te muszą umożliwiać, aby obiekty budowlane, w których zostały użyte, spełniały zasadnicze wymagania zawarte w załączniku I do dyrektywy 89/106.

61. Prywatnymi organizacjami normalizacyjnymi, które mogą otrzymać mandat na przygotowanie specyfikacji technicznych są Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN [13]), Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki (CENELEC [14]) oraz Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych (ETSI [15]).

62. Dyrektywy nowego podejścia przewidują z reguły umieszczenie na wyrobach oznakowania CE. Za pomocą tego oznakowania potwierdza się, że dany wyrób odpowiada wymogom wszystkich dyrektyw nowego podejścia, które znajdują w stosunku do niego zastosowanie [16]. Jeżeli jakiś wyrób objęty jest zakresem stosowania dyrektywy 89/106, oznakowanie CE potwierdza, że dany wyrób pozwala na to, by obiekty budowlane, w które został on wbudowany, spełniały zasadnicze wymagania zawarte w tej dyrektywie [17].

63. Większość dyrektyw nowego podejścia przewiduje ponadto zobowiązanie producentów do sporządzenia deklaracji zgodności CE, gdy wyrób wprowadzany jest do obrotu. Deklaracja ta jest w swojej istocie dokumentem towarzyszącym, w którym potwierdza się wobec organów nadzoru rynku, ze wyrób spełnia zasadnicze wymagania dyrektyw znajdujących w stosunku do niego zastosowanie. Dokładną treść deklaracji zgodności określają poszczególne dyrektywy.

B — *Pierwsze pytanie prejudycjalne*

64. W pierwszym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy pyta o to, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 służące

12 — Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 89/106.

13 — Niniejszy skrót oznacza Comité Européen de Normalisation.

14 — Niniejszy skrót oznacza Comité Européen de Normalisation Electrotechnique.

15 — Niniejszy skrót oznacza European Telecommunications Standards Institute.

16 — Zobacz pkt I.B lit. a) załącznika do decyzji 93/465.

17 — Zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy 89/106 znaczenie oznakowania CE polega na tym, że zaświadcza zgodność ze specyfikacjami technicznymi. Zobacz D. Langner, w: M. Dauses, *Handbuch des EU-Wirtschaftsrechts*, C. VI. Technische Vorschriften und Normen, pkt 72 (24. Ergänzungslieferung 2009).

zapobieganiu upadkom z wysokości przy pracach na płaskich dachach są objęte wyłącznie zakresem stosowania dyrektywy 89/106.

65. To pytanie składa się z dwóch części. Z jednej strony sąd krajowy pyta, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 objęte są zakresem stosowania dyrektywy 89/106. Jeżeli na tę pierwszą część pytania zostanie udzielona odpowiedź twierdząca, sąd prosi o wyjaśnienie, czy omawiane urządzenia kotwiczące przez tę okoliczność w sposób konieczny wyłączone są z zakresu stosowania innych dyrektyw nowego podejścia.

66. Na drugą cześć pytania, a mianowicie czy objęcie zakresem stosowania dyrektywy 89/106 wyłącza co do zasady stosowanie do urządzeń kotwiczących innych dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa wyrobów, można udzielić bez dalszych wywodów odpowiedzi przeczącej, gdyż ogólna koncepcja prawodawcy wspólnotowego dotycząca harmonizacji przepisów i norm technicznych w obszarze europejskiego prawa dotyczącego wyrobów zakłada wręcz, że ten sam wyrób może być objęty jednocześnie zakresem stosowania wielu dyrektyw nowego podejścia, które regulują różne aspekty tego samego wyrobu [18].

67. Na pierwszą część pytania o to, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 objęte są zakresem stosowania dyrektywy 89/106, należy odpowiedzieć, uwzględniając szczególną metodę regulacji i systematykę dyrektywy 89/106.

68. Zakresem stosowania dyrektywy 89/106 objęte są zgodnie z art. 1 wyroby, które są przeznaczone do wbudowania na stałe w obiekty budowlane, do których zalicza się zarówno obiekty nadziemne, jak i podziemne, które to wyroby mają wpływ na zasadnicze wymagania stawiane tym obiektom budowlanym. Zasadnicze wymagania określone są w załączniku nr I do dyrektywy i odnoszą się do: 1) nośności i stateczności obiektów budowlanych; 2) bezpieczeństwa pożarowego; 3) higieny, zdrowia i ochrony środowiska; 4) bezpieczeństwa wykorzystania; 5) ochrony przed hałasem; 6) oszczędności energii i izolacji cieplnej.

18 — Zobacz na przykład art. 2 ust. 2 lit. a) dyrektywy 89/106, w którym uregulowane jest znaczenie oznakowania CE, w przypadku gdy wyroby są objęte także innymi dyrektywami, które odnoszą się do innych aspektów. Jeżeli jednak dwie dyrektywy nowego podejścia regulują te same aspekty tego samego wyrobu, to jest możliwe, że stosowanie jednej dyrektywy prowadzi do wyłączenia stosowania drugiej z nich. Taka reguła jest zawarta na przykład w art. 1 ust. 4 dyrektywy 89/686. Zobacz w tym zakresie pkt 94 niniejszej opinii.

69. Metodyka regulacji dyrektywy 89/106 charakteryzuje się tym, że definiuje zakres stosowania funkcjonalnie. Zgodnie z art. 1 zakres ten obejmuje wyroby przeznaczone do trwałego wbudowania w obiekt budowlany, które są użyteczne lub konieczne do spełnienia jednego lub wielu zasadniczych wymagań określonych w załączniku I.

70. W celu udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy będące przedmiotem sporu urządzenia kotwiczące chroniące przed upadkiem z wysokości objęte są zakresem stosowania dyrektywy 89/106, należy ustalić, czy urządzenia te są z reguły w sposób trwały połączone z obiektami budowlanymi i czy ze względu na swoją funkcję powinny przyczynić się do spełnienia wymagań opisanych w załączniku I.

71. Ustalenie, czy będące przedmiotem sporu urządzenia zostały wyprodukowane, aby je połączyć w sposób trwały z obiektem budowlanym, wymaga oceny stanu faktycznego, co należy do sądu krajowego.

72. Sąd krajowy powinien przy dokonywaniu tej oceny w szczególności zbadać, czy usunięcie lub też wymiana omawianych urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795 wymagają przeprowadzenia robót budowlanych [19]. Jeżeli te urządzenia kotwiczące w ramach zwykłej instalacji zostają w taki sposób połączone z obiektem budowlanym, że ich usunięcie wymaga przeprowadzenia robót budowlanych, należy przyjąć, ze zostały wyprodukowane, aby je połączyć w sposób trwały z obiektem budowlanym.

73. Jakkolwiek ustalenie, czy usunięcie lub wymiana urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795 wymaga przeprowadzenia robót budowlanych w ostatecznej konsekwencji, jest zadaniem sądu krajowego, to jednak opis tych urządzeń kotwiczących w EN 795 zawiera wyraźne wskazówki pozwalające przyjąć, że taka sytuacja z reguły będzie występować. Z normy tej wynika bowiem, że urządzenie kotwiczące posiada strukturalny punkt kotwiczący do mocowania na powierzchniach pionowych, poziomych i nachylonych [20]. „Strukturalnymi punktami kotwiczącymi" są elementy umieszczone na stałe na konstrukcji, do których może być zamocowane urządzenie kotwiczące lub środki ochrony indywidualnej [21]. Jako że demontaż takich strukturalnych punktów kotwiczących ze swej natury wymagać będzie w normalnym przypadku przeprowadzenia robót budowlanych, należy przyjąć, że urządzenia

19 — Zobacz pkt 1.3.2 dokumentu interpretacyjnego nr 4: Bezpieczeństwo użytkowania, opublikowanego w komunikacie Komisji w sprawie dokumentów interpretacyjnych do dyrektywy 89/106/EWG (Dz.U. 1994 r. C 62, s. 106 i nast.). W tym miejscu wyjaśnia się w szczególności, że trwałe wbudowanie wyrobu oznacza, że usunięcie takiego wyrobu zmniejsza wartość użytkową obiektu budowlanego, a jego usunięcie lub wymiana wymaga przeprowadzenia robót budowlanych. Wzmianka dotycząca obniżenia wartości użytkowej obiektu budowlanego jest w tym kontekście bez większego znaczenia, ponieważ ta okoliczność nie dotyczy trwałego połączenia wyrobu z obiektem budowlanym, lecz jego zdolności do spełniania wymagań określonych w załączniku I do dyrektywy 89/106 w odniesieniu do obiektów budowlanych.

20 — Zobacz pkt 3.13.1.1 EN 795.

21 — Zobacz pkt 3.5 EN 795.

kotwiczące, których są one częścią składową, co do zasady powinny zostać zakwalifikowane jako urządzenia w rozumieniu art. 1 dyrektywy 89/106, które zostały wyprodukowane w celu ich trwałego połączenia z obiektem budowlanym.

74. Brzmienie załącznika I dostarcza niewiele wskazówek pozwalających udzielić odpowiedzi na pytanie, czy urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 z uwagi na swoją funkcję powinny przyczyniać się do spełnienia zasadniczych wymagań przez obiekty budowlane opisanych w załączniku I do dyrektywy 89/106. Mimo to jest wprost widoczne, że punktem wyjścia do analizy, czy będące przedmiotem sporu urządzenia kotwiczące mogą być objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/106, powinny być opisane w pkt 4 załącznika I wymogi dotyczące „Bezpieczeństwa użytkowania" obiektów budowlanych.

75. Punkt 4 załącznika I do dyrektywy 89/106, zatytułowany „Bezpieczeństwo użytkowania", stanowi, że obiekty budowlane powinny zostać tak zaprojektowane i wykonane, aby w trakcie ich użytkowania nie stwarzały niedopuszczalnego ryzyka wypadków, takich jak: poślizgi, upadki, zderzenia, oparzenia, porażenia prądem, obrażenia w wyniku eksplozji.

76. W związku z tym z akt wynika, że będące przedmiotem niniejszego postępowania urządzenia kotwiczące mają zapewnić ochronę robotnikom, którzy muszą wykonywać naprawy lub prace konserwacyjne dachu lub urządzeń znajdujących się na dachu – na przykład jednostki zewnętrznej instalacji klimatyzacji. Należy więc sobie zadać pytanie, czy wymogi dotyczące bezpieczeństwa użytkowania obiektów budowlanych ustanowione w załączniku I do dyrektywy 89/106 obejmują także bezpieczeństwo dostępu na dach i poruszania się na dachu.

77. Z brzmienia załącznika I do dyrektywy 89/106 nie można pozyskać żadnych wskazówek odnośnie do tego, czy wspomniane tam wymogi dotyczące „bezpieczeństwa użytkowania" powinny obejmować też bezpieczeństwo robotników przy pracach na zewnętrz obiektu budowlanego.

78. Jednakże z dokumentu interpretacyjnego nr 4 „Bezpieczeństwo użytkowania" do dyrektywy 89/106[22] wynika jednoznacznie, że pojęcie „bezpieczeństwo użytkowania" w rozumieniu załącznika I do dyrektywy 89/106 powinno być interpretowane szeroko. Punkt 2 tegoż dokumentu interpretacyjnego, zatytułowany „Wyjaśnienie wymagania zasadniczego »bezpieczeństwo użytkowania«", stanowi, że bezpieczeństwo użytkowania w rozumieniu załącznika I do dyrektywy

22 — Dokument interpretacyjny nr 4: Bezpieczeństwo użytkowania; ww. w przypisie 19, s. 106 i nast. Zgodnie z art. 3 ust. 3 dyrektywy 89/106 zasadnicze wymagania określone w załączniku I są uściślane w „dokumentach interpretacyjnych", za pomocą których stwarza się konieczne powiązania pomiędzy tymi zasadniczymi wymaganiami a mandatami na opracowanie norm i mandatami na opracowanie wytycznych dla Europejskich Aprobat Technicznych lub które służą do uznawania innych specyfikacji technicznych w rozumieniu art. 4 i 5 tejże dyrektywy. W art. 12 dyrektywy 89/106 stwierdza się między innymi, że dokumenty interpretacyjne uściślają zasadnicze wymagania wskazane w art. 3 i ustanowione w załączniku I poprzez ujednolicenie terminologii i podstawowych pojęć technicznych oraz wskazywanie klas lub poziomów dla każdego wymagania w miarę potrzeby i gdy pozwala na to stan nauki i wiedzy technicznej.

89/106 odnosi się do ryzyka, że osoby, które znajdują się w obiekcie budowlanym lub w jego pobliżu, ulegną ciężkim i bezpośrednim obrażeniom ciała.

79. Chociaż z dalszych informacji zawartych w tym dokumencie interpretacyjnym wynika, że pojęcie ryzyka wypadków, którym zapobiegać mają zasadnicze wymagania dotyczące bezpieczeństwa użytkowania obiektów budowlanych, odnosi się przede wszystkim do ryzyka związanego z „normalnym" użytkowaniem obiektów budowlanych [23], to jednak przykładowe wyliczenie istotnych rodzajów ryzyka zawiera także rodzaje ryzyka, które nie mają bezpośredniego związku z użytkowaniem obiektów budowlanych przez zagrożone osoby i mogą dotyczyć osób znajdujących się poza tymi budynkami. Do tych wskazanych rodzajów ryzyka zaliczyć należy na przykład opisane w punkcie 3.3.2.1 ryzyko doznania obrażeń lub też ryzyko wypadków śmiertelnych w wyniku uderzenia spadających przedmiotów przynależnych do obiektów budowlanych.

80. Uwzględniając niejednorodne wyliczenie rodzajów ryzyka i rodzaje ryzyka, do których odnosi się „bezpieczeństwo użytkowania" w rozumieniu załącznika I do dyrektywy 89/106, pojęcie to powinno być interpretowane szeroko. W związku z tym może ono obejmować także bezpieczeństwo robotników przy pracach na zewnątrz obiektów budowlanych [24].

81. Z powyższego względu dochodzę do wniosku, że urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 z uwagi na swoją funkcję mogą przyczynić się do spełnienia zasadniczych wymagań opisanych w załączniku I do dyrektywy 89/106.

82. W świetle całości powyższych rozważań należy odpowiedzieć na pierwsze pytanie prejudycjalne w taki sposób, że urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/106 w takim zakresie, w jakim zostały one wyprodukowane w celu trwałego połączenia ich z obiektem budowlanym. Objęcie zakresem stosowania dyrektywy 89/106 nie wyłącza zasadniczo stosowania innych dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa wyrobów.

C — *Drugie pytanie prejudycjalne*

83. W drugim pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy pyta o to, czy urządzenia kotwiczące

23 — Jako wzorcowe przykłady dla tego rodzaju ryzyka należy wskazać na ryzyko: „upadków po poślizgnięciach", „upadków po potknięciach" oraz „upadków spowodowanych różnicami w wysokości i nagłymi różnicami poziomu", które zostały opisane w punkcie 3.3.1.2 dokumentu interpretacyjnego nr 4; ww. w przypisie nr 19.

24 — W związku z tym należy nadmienić, że z publikacji tytułów i odniesień do norm zharmonizowanych w rozumieniu dyrektywy 89/106 wynika, że od dnia 1 listopada 2006 r. między innymi do urządzeń do chodzenia po dachu – pomostów, stopni szerokich i stopni wąskich – zastosowanie znajduje norma zharmonizowana EN 516/2006. Zobacz komunikat Komisji w ramach wdrażania dyrektywy Rady 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych (Dz.U. 2009, C 309, s. 1 i nast.).

klasy A1 w rozumieniu EN 795 mogą być objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686.

84. Zgodnie z pkt 3.13.1.1 EN 795 urządzenia kotwiczące klasy A1 posiadają „strukturalny punkt kotwiczący" przeznaczony do mocowania do powierzchniach pionowych, poziomych oraz nachylonych. „Strukturalne punkty kotwiczące" w rozumieniu tej normy oznaczają umieszczone na stałe na konstrukcji elementy, do których może zostać zamocowane urządzenia kotwiczące lub sprzęt ochrony indywidualnej [25]. Główną częścią składową urządzeń kotwiczących klasy A1 jest zatem strukturalny punkt kotwiczący mocowany do konstrukcji.

85. Środki ochrony indywidualnej w rozumieniu dyrektywy 89/686 są, zgodnie z art. 1 ust. 2 akapit pierwszy, urządzeniami przeznaczonymi do noszenia lub trzymania przez osobę. Jako że ze swej natury urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie są przeznaczone do noszenia lub trzymania przez człowieka, zakwalifikowanie ich jako ŚOI, zgodnie z art. 1 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 89/686, jest zasadniczo wykluczone.

86. Zakwalifikowanie takich urządzeń kotwiczących jako ŚOI, zgodnie z art. 1 ust. 2 akapit drugi lit. a)–c), jest wedle mojej oceny także wykluczone, ponieważ nie spełniają one przesłanki, iż ŚOI przeznaczone są do tego, aby były noszone lub trzymane przez ludzi.

25 — Punkt 3.5 EN 795.

87. Z tego samego powodu moim zdaniem wykluczone jest zakwalifikowanie urządzeń kotwiczących klasy A1 jako ŚOI na podstawie art. 1 ust. 3 dyrektywy 89/686.

88. Zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 89/686 za integralną część ŚOI uważany jest każdy podzespół wprowadzony na rynek razem ze ŚOI służący do połączenia z innymi zewnętrznymi, dodatkowymi urządzeniami, nawet jeżeli ten podzespół nie jest przewidziany do noszenia lub trzymania na stałe przez użytkownika przez cały okres wystawienia na zagrożenia.

89. Skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym podnoszą w związku z tym w szczególności, że strukturalne punkty kotwiczące, będące główną częścią urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795, powinny być zaklasyfikowane jako system umożliwiający połączenie w rozumieniu tego postanowienia, za pomocą którego ŚOI mocowany jest do obiektu budowlanego.

90. Ta argumentacja nie jest przekonująca.

91. W świetle ogólnych przesłanek zawartych w art. 1 ust. 2 akapit pierwszy dyrektywy 89/686 kategoria „systemy umożliwiające połączenie" może obejmować jedynie rzeczy ruchome, które mogą być noszone lub trzymane przez użytkownika. Analiza ta znajduje potwierdzenie w brzmieniu art. 1 ust. 3,

zgodnie z którym nie jest konieczne, aby system umożliwiający połączenie był przeznaczony do stałego noszenia ich przez użytkownika *przez cały okres*, w którym jest on narażony na zagrożenie. Potwierdza to przynajmniej w sposób dorozumiany, że także takie systemy umożliwiające połączenie z reguły mogą być noszone lub trzymane przez użytkowników, tak więc muszą to być co do zasady rzeczy ruchome.

92. W związku z powyższym należy również zwrócić uwagę na pkt 3.1.2.2 załącznika II do dyrektywy 89/686, w którym określono zasadnicze wymagania dotyczące ŚOI odnośnie do zapobiegania upadkom z wysokości. Zgodnie z tym przepisem ŚOI zapobiegające upadkom z wysokości lub ich skutkom powinny zawierać uprząż i system umożliwiający połączenie, połączony z bezpiecznym punktem kotwiczącym.

93. Jako że urządzenia kotwiczące klasy A1 w odniesieniu do tego postanowienia należy oceniać jako „[bezpieczne] punkty kotwiczenia [kotwiczące]", a „[bezpieczne] punkty kotwiczenia [kotwiczące]" zgodnie z pkt 3.1.2.2. załącznika II do dyrektywy 89/686 właśnie nie są częściami ŚOI, to także treść tego postanowienia potwierdza prawidłowość stwierdzenia, że urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie są objęte dyrektywą 89/686.

94. W końcu należy również wskazać na art. 1 ust. 4 dyrektywy 89/686, zgodnie z którym dyrektywy nie stosuje się do ŚOI ujętych w innych dyrektywach wydanych w tym samym celu, dotyczących wprowadzania do obrotu towarów, ich swobodnego przepływu i bezpieczeństwa, jak powyższa dyrektywa. Jak już to przedstawiłam podczas udzielania odpowiedzi na pierwsze pytanie prejudycjalne, urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/106, jeżeli zostały wytworzone w celu ich trwałego połączenia z obiektem budowlanym [26]. Jeżeli ta ostatnia przesłanka byłaby wedle oceny sądu krajowego spełniona dla omawianych urządzeń kotwiczących, to byłyby one objęte dyrektywą 89/106. Zgodnie z art. 1 ust. 4 tiret pierwsze dyrektywy 89/686 nie znajdowałaby ona w stosunku do nich zastosowania.

95. W świetle powyższego należy udzielić na drugie pytanie prejudycjalne odpowiedzi w ten sposób, że urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686.

D — *Trzecie pytanie prejudycjalne*

96. W trzecim pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy pragnie się zasadniczo dowiedzieć, czy urządzenie kotwiczące, które jako takie nie jest objęte dyrektywą 89/686, mimo to może zostać objęte zakresem stosowania tej dyrektywy, w przypadku gdy jest

26 — Zobacz pkt 82 niniejszej opinii.

przeznaczone do tego, aby połączyć je ze ŚOI, który jest objęty dyrektywą 89/686.

97. W związku z powyższym sąd krajowy wskazuje na punkt 3.1.2.2 załącznika II do dyrektywy 89/686. Zgodnie z akapitem pierwszym tego przepisu ŚOI zapobiegające upadkom z wysokości lub ich skutkom powinny zawierać uprząż i system umożliwiający połączenie, połączony z bezpiecznym *punktem kotwiczącym*. Punkt 3.1.2.2 akapit trzeci stanowi w szczególności, że producent powinien zawrzeć w karcie informacyjnej wszelkie przydatne informacje dotyczące wymaganych charakterystyk bezpiecznego punktu kotwiczącego.

98. Właściwie odczytane, trzecie pytanie prejudycjalne dotyczy więc zagadnienia, czy użycie pojęcia „[bezpieczny] punkt kotwiczenia [kotwiczący]" w pkt 3.1.2.2 załącznika II do dyrektywy 89/686 oznacza, że badanie bezpieczeństwa takich punktów kotwiczenia powinno nastąpić także w ramach dyrektywy 89/686.

99. Na to pytanie należy udzielić odpowiedzi przeczącej.

100. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że brzmienie pkt 3.1.2.2 załącznika II do dyrektywy 89/686 dostarcza jednoznacznych wskazówek co do tego, że punkty kotwiczące, do których można zamocować ŚOI, powinny zostać objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/686. Punkt 3.1.2.2 akapit pierwszy zawiera jedynie stwierdzenie, że ŚOI zapobiegające upadkom z wysokości lub ich skutkom powinny zawierać uprząż i system umożliwiający połączenie, połączony z bezpiecznym punktem kotwiczącym. Ostatni akapit zawiera zaś wskazania dotyczące treści kart informacyjnych, w których powinny być w razie potrzeby zawarte informacje na temat charakterystyki bezpiecznych punktów kotwiczących.

101. Brzmienie pkt 3.1.2.2 załącznika II do dyrektywy 89/686 nie zawiera wedle mojej oceny żadnych przekonujących wskazówek ku temu, aby przyjąć, że bezpieczeństwo punktów kotwiczących, które są przeznaczone do tego, aby połączyć je ze ŚOI objętymi zakresem stosowania dyrektywy 89/686 także powinno być oceniane według zasad określonych w dyrektywie 89/686.

102. To stwierdzenie znajduje potwierdzenie w systemowej wykładni dyrektywy 89/686. Przy czym należy w szczególności podkreślić, że załącznik II do dyrektywy 89/686 określa jedynie zasadnicze wymagania bezpieczeństwa, które muszą spełniać ŚOI zgodnie z art. 3 tejże dyrektywy, aby chronić zdrowie i bezpieczeństwo użytkowników. Załącznik II nie zajmuje się zatem kwestiami, jakie wyroby objęte są dyrektywą 89/686, lecz zagadnieniem, jakie wymagania mają spełniać wyroby, które są objęte dyrektywą 89/686. Załącznik II nie dotyczy zatem zasadniczo

przedmiotowego zakresu obowiązywania dyrektywy 89/686.

103. W świetle powyższego należy odpowiedzieć na trzecie pytanie prejudycjalne w ten sposób, że w ramach oceny, czy środek ochrony indywidualnej objęty zakresem stosowania dyrektywy 89/686 spełnia zasadnicze wymagania tej dyrektywy, bez znaczenia jest kwestia, czy urządzenie kotwiczące, z którym może być połączony dany sprzęt, jest bezpieczne w przewidywanych warunkach użytkowania.

E — *Czwarte pytanie prejudycjalne*

104. W czwartym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy pyta o to, czy na urządzeniach kotwiczących klasy A1 w rozumieniu EN 795 można umieścić fakultatywnie oznakowanie CE na dowód ich zgodności z dyrektywą 89/686 lub dyrektywą 89/106, jeżeli Trybunał stwierdzi, że takie urządzenia kotwiczące nie są objęte zakresem stosowania tych dyrektyw.

105. Na wstępie należy przypomnieć, że moim zdaniem na pierwsze pytanie prejudycjalne powinna zostać udzielona odpowiedź, iż urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 są objęte zakresem stosowania dyrektywy 89/106, jeżeli zostały wytworzone, aby połączyć je w sposób trwały z obiektem budowlanym [27].

106. Przy udzielaniu odpowiedzi na czwarte pytanie prejudycjalne należy podkreślić, że zarówno z wykładni systemowej, jak i wykładni celowościowej właściwych przepisów wynika, że na wyrobach, które nie są objęte zakresem stosowania dyrektyw 89/686 i 89/106, nie można umieścić oznakowania CE zgodnie z tymi dyrektywami.

107. W związku z tym należy na wstępie wskazać na decyzję 93/465. W załączniku do tej decyzji w pkt I.B zawarte są podstawowe wytyczne dotyczące umieszczania i stosowania oznakowania CE [28]. W myśl tych wytycznych:

— oznakowanie CE symbolizuje zgodność ze wszystkimi zobowiązaniami spoczywającymi na producentach w odniesieniu do produktu, na mocy dyrektyw

27 — Zobacz pkt 82 niniejszej opinii.

28 — Decyzja 93/465 zawiera zasadniczo wytyczne dla prawodawcy wspólnotowego odnośnie do opracowania dyrektyw nowego podejścia. Zawarte w pkt I.B. załącznika ogólne wytyczne odnośnie do umieszczania i stosowania oznakowania CE zostały wzięte pod uwagę w dyrektywach nowego podjeścia, które zostały wydane po wejściu w życie tej decyzji. Ponadto dyrektywą Rady 93/68/EWG z dnia 22 lipca 1993 r. (Dz.U. L 220, s. 1) zmieniono wydane do tego momentu dyrektywy nowego podejścia i dostosowano je do decyzji 93/465.

wspólnotowych dotyczących jego umieszczania [pkt I.B. lit. a)];

— oznakowanie CE umieszczane na produktach przemysłowych oznacza, że osoba fizyczna lub prawna, która umieściła lub jest odpowiedzialna za umieszczenie takiego oznakowania, zweryfikowała zgodność danego produktu ze wszystkimi wspólnotowymi przepisami w ramach ogólnej harmonizacji, które mają zastosowanie do danego produktu oraz że produkt został poddany właściwym procedurom oceny zgodności [pkt I.B. lit. b)];

— oznakowanie CE musi znajdować się na wszystkich produktach przemysłowych objętych dyrektywami dotyczącymi harmonizacji technicznej, opartymi na zasadach podejścia globalnego, o ile w danym przypadku szczególne dyrektywy nie przewidują inaczej [pkt I.B. lit. e)];

— państwa członkowskie muszą zastosować wszelkie przepisy prawa krajowego, niezbędne w celu wykluczenia jakiejkolwiek możliwości pomyłki oraz zapobieżenia nadużywaniu oznakowania CE [pkt I.B. lit. l)].

108. Z systemowego związku występującego pomiędzy treścią tych wytycznych wynika moim zdaniem jednoznacznie, że na wyrobach można umieścić oznakowanie CE jedynie wtedy i tylko w takim zakresie, w jakim objęte są zakresem stosowania jednej z dyrektyw nowego podejścia i spełniają określone w niej wymagania [29].

109. Do tego samego wniosku prowadzi także wykładnia celowościowa właściwych przepisów.

110. Uzasadnieniem i celem oznakowania CE jest zapewnienie swobodnego przepływu towarów w odniesieniu do oznakowanych wyrobów [30]. Uwzględniając powyższe założenie, zarówno dyrektywa 89/106, jak i dyrektywa 89/686 zawierają wyraźne wskazania, że państwa członkowskie nie mogą zakazywać, ograniczać lub utrudniać wprowadzania do obrotu wyrobów mających oznakowanie CE objętych zakresem stosowania tych dyrektyw i odpowiadających ich wymaganiom [31].

111. Za pomocą oznakowania CE właściwe organy krajowe otrzymują w związku z tym informację, że dany wyrób zgodnie z oceną podmiotu wprowadzającego go do obrotu odpowiada wymaganiom właściwej dyrektywy nowego podejścia. Umieszczenie oznakowania CE jest ze względu na swą funkcję

29 — Zobacz G. Wagner, Das neue Produktsicherheitsgesetz: Öffentlich-rechtliche Produktverantwortung und zivilrechtliche Folgen (Teil I), *BB* 1997, s. 2489, 2497.

30 — Zobacz pkt 57 niniejszej opinii.

31 — Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy 89/686. Artykuł 4 ust. 2 w związku z art. 6 dyrektywy 89/106.

w pierwszej kolejności skierowane do organów administracji państw członkowskich [32].

112. Uwzględniając wskazane ogólne cele oznakowania CE, jego umieszczanie na wyrobach, które nie są objęte zakresem stosowania dyrektyw nowego podejścia, byłoby działaniem pozbawionym racjonalnego uzasadnienia. W stosunku do wyrobów, które nie są objęte zakresem stosowania dyrektyw nowego podejścia, umieszczenie oznakowania CE nie prowadziłoby wobec państw członkowskich do powstania obowiązku uznania zgodności tych wyrobów z całkowicie zharmonizowanym poziomem ochrony. Nie prowadziłoby ono też w żaden sposób do zapewnienia swobodnego przepływu towarów w odniesieniu do tych wyrobów.

113. Umieszczanie oznakowania CE na wyrobach, które nie są objęte zakresem stosowania dyrektyw nowego podejścia, prowadziłoby ponadto do powstania wielkiego zamętu, ponieważ w takiej sytuacji nie można byłoby ocenić, co zaświadcza się poprzez umieszczenie oznakowania CE na konkretnym wyrobie. Tak sytuacja nie służyłaby ochronie konsumentów [33].

114. W związku z tym art. 30 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiającego wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 339/93 Rady [34], które obowiązuje od dnia 1 stycznia 2010 r., stanowi, że oznakowanie CE może być umieszczane wyłącznie na produktach, dla których jest to przewidziane na mocy szczegółowych wspólnotowych przepisów harmonizacyjnych, oraz nie może być umieszczane na żadnych innych wyrobach [35].

115. W związku z powyższym należy udzielić odpowiedzi na czwarte pytanie prejudycjalne w taki sposób, że nie można umieszczać

32 — T. Klindt, Das Recht der Produktsicherheit: ein Überblick, *VersR*. 2004, s. 296, 298. Zobacz także W. van Rienen., U. Wasser, *EG-Recht der Gas- und Wasserversorgungstechnik*, Bonn 1999, pkt 139, którzy podkreślają, że znaczenie oznakowania CE ogranicza się do tego, że wskazuje organom nadzoru rynku, iż przeprowadzono procedurę oceny zgodności wyrobu z zasadniczymi wymaganiami właściwej dyrektywy i dlatego dany wyrób aż do przeprowadzania dowodu przeciwnego może być bez przeszkód wprowadzany do obrotu i do użytku we wszystkich państwach członkowskich. Zobacz także K. Strübbe, *Die Neuordnung des deutschen Konformitätsbewertungssystems*, Regensburg 2006, s. 120 i nast.; A. Kapoor, T. Klindt, New Legislative Framework, w: EU-Produktsicherheitsrecht – Neue Marktüberwachung in Europa?, *EuZW* 2008, s. 649, 651.

33 — Okoliczność, że w tej dziedzinie należy także uwzględnić kwestie dotyczące ochrony konsumentów wynika między innymi z motywu 30 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylającej decyzję Rady 93/465/EWG (Dz.U. L 218, s. 82). W tym miejscu zwraca się w szczególności uwagę na to, że oznakowanie CE co do zasady powinno być jedynym oznakowaniem odnoszącym się do zgodności, jednakże inne oznakowania są dopuszczalne, jeżeli przyczyniają się do poprawy ochrony konsumentów, a znaki te nie są objęte przez wspólnotowe przepisy harmonizujące. Zobacz także C. Lenz, J. Scherer, Ist die Anbringung von Qualitätszeichen nationaler Prüfungsorganisationen neben CE-Kennzeichnungen zulässig?, *EWS* 2001, Beilage 3 do Heft 11, s. 4 i nast., którzy już w okresie obowiązywania decyzji 93/465 określali ochronę konsumentów i użytkowników jako cel uboczny oznakowania CE.

34 — Dz.U. L 218, s. 30.

35 — Także art. R11 załącznika do decyzji 768/2008 stwierdza w związku z tym wprost, że oznakowanie CE podlega ogólnym zasadom określonym w art. 30 rozporządzenia nr 765/2008.

oznakowania CE na urządzeniu kotwiczącym klasy A1 w rozumieniu EN 795 jako dowodu na zgodność tego urządzenia z dyrektywą, której zakresem to urządzenie nie jest objęte.

F — *Piąte pytanie prejudycjalne*

116. Sąd krajowy zadał piąte pytanie prejudycjalne na wypadek, gdyby Trybunał, udzielając odpowiedzi na poprzednie pytania prejudycjalne, doszedł do wniosku, że urządzenia kotwiczące będące przedmiotem niniejszego postępowania co prawda nie są objęte zakresie stosowania dyrektyw 89/686 i 89/106, ale mimo to można na nich fakultatywnie umieścić oznakowanie CE na podstawie tych dyrektyw.

117. W takim przypadku sąd krajowy pragnie się dowiedzieć, jaką procedurę należy zastosować w celu fakultatywnego umieszczenia oznakowania CE, aby ustalić, czy urządzenia kotwiczące nieobjęte dyrektywami 89/686 i 89/106 spełniają wymagania ustanowione w tych dyrektywach.

118. Jak już wyjaśniałam, fakultatywne stosowanie oznakowania CE jest wykluczone. Piąte pytanie prejudycjalne jest zatem bezprzedmiotowe. Nie wymaga ono więc dalszych wywodów.

G — *Szóste pytanie prejudycjalne*

119. W szóstym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy zasadniczo pyta o to, czy przepisy i przesłanki zawarte w EN 795 dla urządzeń kotwiczących klasy A1 należy oceniać jako prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału.

120. W celu właściwego zrozumienia tego pytania należy podkreślić, że EN 795 określa wymagania oraz procedury oceny dla urządzeń kotwiczących z pięciu klas, które oznaczono literami A–E. Zgodnie z tą normą do klasy A przyporządkowane są strukturalne punkty kotwiczące, do klasy B – tymczasowe przenośne urządzenia kotwiczące, do klasy C – urządzenia kotwiczące, w których wykorzystywane są giętkie poziome liny, do klasy D – urządzenia kotwiczące, w których wykorzystywane są poziome szyny kotwiczące, a do klasy E – bezwładne masy kotwiczące.

121. EN 795 została przyjęta przez CEN dnia 29 marca 1996 r. i ogłoszona przez Komisję dnia 12 lutego 2000 r. w ramach wykonania dyrektywy 89/686 jako norma zharmonizowana w rozumieniu tejże dyrektywy [36]. Ta publikacja zawierała jednak wprost zastrzeżenie, że nie obejmuje ona wyposażenia klasy A (strukturalne punkty kotwiczące), C (urządzenia kotwiczące, w których

36 — Wyżej wymieniony w przypisie 6 komunikat Komisji z dnia 12 lutego 2000 r.

wykorzystywane są giętkie poziome liny) i D (urządzenia kotwiczące, w których wykorzystywane są poziome szyny kotwiczące) i dlatego też odnośnie do tych urządzeń nie można przyjąć, że spełniają one wymagania dyrektywy 89/686.

122. Przy uwzględnieniu szczególnej okoliczności, że Komisja nie zaakceptowała wymogów i procedur oceny dotyczących urządzeń kotwiczących klasy A zawartych w EN 795 jako normy zharmonizowanej w rozumieniu dyrektywy 89/686 i nie opublikowała jej w tym zakresie w Dzienniku Urzędowym, nie można zakwalifikować EN 795 w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy A1 jako normy zharmonizowanej w rozumieniu dyrektywy 89/686 [37].

123. Oznacza to, że EN 795 jedynie w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy B i E może być uważana za normę zharmonizowaną w rozumieniu dyrektywy 89/686. Odnośnie do urządzeń kotwiczących klasy A, C i D należy zakwalifikować ją jako techniczną normę niezharmonizowaną, wydaną przez prywatną organizację normalizacyjną [38]. Dlatego też już z tego powodu należy udzielić odpowiedzi przeczącej na pytanie sądu krajowego, czy zawarte w EN 795 wymagania i procedury oceny ustanowione dla urządzeń kotwiczących klasy A1 należy zakwalifikować jako prawo wspólnotowe.

124. W związku z powyższym należy odpowiedzieć na szóste pytanie prejudycjalne, że EN 795 w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu tej normy nie może być zakwalifikowana jako prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału.

H — *Pytania prejudycjalne siódme i ósme*

125. Na wypadek gdyby Trybunał uznał się za właściwy do dokonywania wykładni EN 795 w stosunku do urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu tej normy, sąd krajowy w pytaniach prejudycjalnych siódmym i ósmym pyta, w jaki sposób należy przeprowadzić badania odporności na obciążenia

37 — Zobacz F. Gambelli, *Aspects juridiques de la normalisation et de la réglementation technique européenne*, Paris 1994, s. 17 i nast., który wskazuje na to, że norma zharmonizowana to norma europejska sporządzona przez CEN, która posiada określone cechy. Jedną z tych cech jest to, że sporządzona przez CEN norma europejska zostaje przyjęta przez Komisję i ogłoszona przez nią w Dzienniku Urzędowym.

38 — Zobacz H. Jarass, Probleme des Europäischen Bauproduktenrechts, *NZBau* 2008, s. 145, 146, który określa normy wydane przez europejskie organizacje normalizacyjne, które nie zostały sporządzone na zlecenie Komisji lub też nie zostały przez nią zatwierdzone, jako niezharmonizowane normy europejskie, zawierające wyłącznie wiedzę fachową.

statyczne i dynamiczne urządzeń kotwiczących. W szczególności sąd krajowy pyta, czy badania te należy przeprowadzić w przewidywalnych warunkach użytkowania (siódme pytanie prejudycjalne) oraz przy uwzględnieniu ograniczeń zastosowania wskazanych przez producenta (ósme pytanie prejudycjalne).

126. Jako że moim zdaniem EN 795 w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy A1 nie może zostać uznana za prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału, pytania prejudycjalne siódme i ósme są bezprzedmiotowe. Nie wymagają one zatem dalszych wywodów.

VIII — Wnioski

127. W świetle powyższych rozważań proponuję Trybunałowi udzielenie następujących odpowiedzi na pytania prejudycjalne zadane przez Rechtbank 's-Gravenhage:

1) Urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 objęte są zakresem stosowania dyrektywy Rady 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych, jeżeli zostały one wyprodukowane w celu trwałego połączenia z obiektem budowlanym. Objęcie zakresem stosowania dyrektywy 89/106 nie wyłącza co do zasady stosowania innych dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa wyrobów.

2) Urządzenia kotwiczące klasy A1 w rozumieniu EN 795 nie są objęte zakresem stosowania dyrektywy Rady 89/686/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do wyposażenia ochrony osobistej [środków ochrony indywidualnej].

3) W ramach oceny, czy środek ochrony indywidualnej objęty zakresem stosowania dyrektywy 89/686 spełnia zasadnicze wymagania tej dyrektywy, bez znaczenia jest kwestia, czy urządzenia kotwiczące, do których wspomniane środki ochrony mogą zostać zamocowane, są bezpieczne w przewidywalnych warunkach użytkowania.

4) Nie można umieszczać oznakowania CE na urządzeniu kotwiczącym klasy A1 w rozumieniu EN 795 jako dowodu jego zgodności z dyrektywą, która nie ma do niego zastosowania.

5) EN 795 w odniesieniu do urządzeń kotwiczących klasy A1 w rozumieniu tejże normy nie może zostać zakwalifikowana jako prawo wspólnotowe podlegające wykładni Trybunału.